

Uddannelsesprogram

Hoveduddannelsesforløb i

Patologisk anatomi og cytologi

***Patologisk Institut, Aalborg Universitetshospital
og
Patologisk Institut, Regionshospitalet Viborg***

Målbeskrivelse 2012

Godkendt 11. juni 2014 af DRRLV

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning	3
2. Uddannelsens opbygning.....	4
2.1 Uddannelsens ansættelsessteder herunder organisering af faglige funktioner og læringsrammerne	4
3. Kompetencer, lærings- og kompetencevurderingsmetoder samt kurser og forskning	7
3.1 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse	7
3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder samt hvordan de anførte kompetencevurderingsmetoder skal anvendes på det enkelte ansættelsessted	18
3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning	21
4. Uddannelsesvejledning	23
5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse	25
5.1 Evaluer.dk	25
5.2 Inspektorrapporter	25
5.3 Regionale specialespecifikke uddannelsesudvalg	26
6. Nyttige kontakter	27

1. Indledning

Specialet patologisk anatomi og cytologi er beskrevet i målbeskrivelsen www.sst.dk.

Her er også speciallægeuddannelsen beskrevet. Speciallægeuddannelsens introduktionsforløb og hoveduddannelsesforløb understøttes ved anvendelse af porteføljen, se også www.dansktopatologi.dk.

Specielle regionale forhold

I Videreuddannelsesregion Nord er der 6 patologiafdelinger. De har alle andel i hoveduddannelsesforløbene, som alle omfatter ansættelser på 2 afdelinger.

Patologiafdelingerne på Aarhus Universitetshospital og Aalborg Universitetshospital varetager patoanatomisk diagnostik på regionsniveau eller højt specialiseret niveau afhængig af de rekvirende kliniske afdelingers specialiseringsgrad.

Patologiafdelingerne på Sygehus Vendsyssel og Regionshospitalet Holstebro, Randers og Viborg varetager patoanatomisk diagnostik på hovedfunktionsniveau.

I Videreuddannelsesregion Nord er iht. bekendtgørelse fra Sundhedsministeriet etableret et tilbud om [individuel karrierevejledning](#) i forbindelse med den lægelige videreuddannelse.

2. Uddannelsens opbygning

Hoveduddannelsen varer 48 mdr. Indholdet er beskrevet i målbeskrivelsen www.sst.dk. Uddannelsesprogrammet her angiver, hvordan dette uddannelsesforløb konkret udmøntes på de to patologiafdelinger på hhv. Aalborg Universitetshospital og Regionshospitalet Viborg.

1. ansættelse	2. ansættelse	3. ansættelse
<i>Patologisk Institut Aalborg Universitetshospital</i>	<i>Patologisk Institut Regionshospitalet Viborg</i>	<i>Patologisk Institut Aalborg Universitetshospital</i>
<i>24 mdr.</i>	<i>12 mdr.</i>	<i>12 mdr.</i>

2.1 Uddannelsens ansættelsessteder herunder organisering af faglige funktioner og læringsrammerne

1. og 3. ansættelse: Patologisk Institut, Aalborg Universitetshospital

www.aalborguh.rn.dk/Afsnit-og-ambulatorier/Patologisk-Institut

Ansættelsesstedet generelt

Patologisk Institut, Aalborg Universitetshospital yder patoanatomisk diagnostik på højt specialiseret niveau og regionsniveau til de kliniske afdelinger på sygehusene i Region Nordjylland, på enkelte områder også til sygehuse i Region Midtjylland og på hovedfunktionsniveau til de kliniske afdelinger på Aalborg Universitetshospital og Sygehus Himmerland. Der ydes endvidere patoanatomisk diagnostik til praktiserende læger, praktiserende speciallæger og tandlæger i en del af Region Nordjylland.

Organisation af specialet i afdelingen og faglige arbejdsfunktioner

Afdelingen er organiseret i 8 subspecialer (søjler, lægefaglige teams), som alle har fast speciallægebemanding. Uddannelseslægen tilknyttes de forskellige subspecialer i en planlagt rækkefølge, idet det tilstræbes, at der i så høj grad som muligt er en tæt tidsmæssig relation mellem den praktiske uddannelse på patologiafdelingen og de teoretiske specialespecifikke kurser, som er organiserede.

Uddannelsen er i høj grad præget af mesterlæreprincippet, således at graden af supervision i starten af hoveduddannelsen er høj og senere i hoveduddannelsen aftagende i takt med opnået erfaring og kompetencetilegnelse.

Uddannelseslægen deltager i obduktionsvirksomhed, makroskopisk undersøgelse/udskæring og mikroskopisk undersøgelse/diagnosekodning/svarafgivelse.

Uddannelseslægen deltager i alle relevante multidisciplinære konferencer i forbindelse med de enkelte subspecialerophold, optimalt med fremlæggelse af egne cases.

Uddannelseslægen deltager derudover i andre aktiviteter, der sikrer opnåelse af de øvrige kompetencer fx undervisning og ledelse/administration.

Undervisning

Formaliseret undervisning

Afdelingen har undervisningsforpligtigelse overfor medicinstuderende på Aalborg Universitet. Der afholdes formaliseret undervisning 1 gang om ugen i alle måneder bortset fra sommerperioden ultimo juni-medio august. Undervisningen planlægges af afdelingens uddannelseskoordinerende yngre læger i samarbejde med afdelingens uddannelsesansvarlige overlæge, og en plan fo-

religger for ½ år ad gangen. Undervisningen varetages af hovedsageligt af forskellige uddannelseslæger, men også af speciallæger.

Kurser og kongresser

Uddannelseslægen deltager i alle obligatoriske kurser under speciallægeuddannelsen og er hertil sikret frihed med løn samt transport- og opholdsudgifter dækket.

Uddannelseslæger har derudover efter konkret ansøgning til afdelingsledelsen mulighed for at opnå frihed og økonomisk støtte til deltagelse i ikke-obligatoriske kurser og kongresser.

Forskning

Der er gode muligheder for at deltage i forskellige forskningsprojekter. Uddannelseslægen skal som et minimum udarbejde et forskningstræningsprojekt se 3.3. Uddannelseslæger, der har opnået en akademisk grad, kan søge om dispensation for forskningstræningsprojektet.

2. ansættelse: Patologisk Institut, Regionshospitalet Viborg

Ansættelsesstedet generelt

[Patologisk Institut, Regionshospitalet Viborg](#) yder patologiservice på regionsniveau til Hospitalsenhed Midt, som består af Regionshospitalet Viborg, Skive, Silkeborg og Hammel Neurocenter. Desuden betjenes almen lægepraksis i den nordvestlige del af regionen og privathospitaler, speciallægepraksis inden for hud og gynækologi, kirurgisk speciallægepraksis samt tandlæger i samme område.

Organisation af specialet i afdelingen

Der er opdeling i 4 'søjler':

- mamma, lymfeknuder, lever (metastasediagnostik)
- gastrointestinal patologi (omfatter her coloncancer, men ikke rectumcancer), galdeveje
- urologi (inkl. prostata, testis samt nyre), lungebiopsier
- hud (inflammatoriske hudsygdomme og tumordiagnostik), gynækologi, bløddeler

Læger i hoveduddannelsesstilling deltager under rotation i alle funktioner og i konferencer. Længden af ophold i de enkelte søjler afpasses den uddannelsessøgendes behov for uddybning af patologisk diagnostik i de enkelte organsystemer.

Undervisning

Formaliseret undervisning

Der afholdes formaliseret undervisning, som planlægges løbende. Undervisningen varetages af alle læger dog især af uddannelseslæger. Undervisningen omfatter fremlæggelse af udvalgte cases, men også andre emner efter ønske.

Kurser og kongresser

Hoveduddannelseslægen deltager i alle obligatoriske kurser under speciallægeuddannelsen og er hertil sikret frihed med løn samt transport- og opholdsudgifter dækket.

Andre kurser og lignende kan der efter aftale ydes tilskud og frihed til specielt under hensyn til den uddannelsessøgendes igangværende projekter. Det samme gælder kurser, kongresser og lignende i udlandet dog i begrænset omfang.

Forskning

Der vil blive afsat tid til arbejde med forskningsprojekter. Hoveduddannelseslægen skal som et minimum udarbejde et forskningstræningsprojekt se 3.3. Hoveduddannelseslæger, der har opnået en akademisk grad, kan søge om dispensation for forskningstræningsprojektet.

3. Kompetencer, lærings- og kompetencevurderingsmetoder samt kurser og forskning

3.1 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

I dette uddannelsesprogram findes en anvisning på, i hvilke delansættelser og hvornår de enkelte kompetencemål senest forventes godkendt.

	Kompetencemål	Konkretisering af mål	Læringsmetoder	Kompetencevurderingsmetoder	Tidspunkt for forventet kompetencegodkendelse		
					1.-2. år	3. år	4. år
					Måned	Måned	Måned
1	Indhenter nødvendige informationer prædiagnostisk og integrerer samlet viden i den diagnostiske proces	Integrere tidligere erhvervet patofysiologisk og patogenetisk viden i det diagnostiske arbejde	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Kursusgodkendelse	12		
		Indhente og vurdere kliniske og parakliniske data, som er nødvendige for pato-anatomisk diagnostik og anvende dem i det diagnostiske arbejde	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Kursusgodkendelse	12		
2.1	Kan håndtere frysesnitsprocedure og afgive svar	Udtage snit fra ikke-komplicerede og udvalgte komplicerede operationspræparater/biopsier til Frysesnitsundersøgelse	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret observation Audit af beskrivelser	12		
2.2	Kan udskære og beskrive operationspræparater, inkl. at udtage væv til biobank	Mikroskopere frysesnit og afgive frysesnitsvar	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret observation Audit af beskrivelser			48
		Udskære og udforme	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret observation	24		

		makroskopisk beskrivelse på ikke-komplicerede og udvalgte komplicerede operationspræparater iht. gældende rekommandationer.	bejde Specialespecifikke kurser	Audit af beskrivelser			
		Udtage væv til tumor/biobank	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret observation Audit af beskrivelser	24		
		Kan håndtere sentinel node	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret observation Audit af beskrivelser	24		
3.1	Kan redegøre for, anvende og vurdere diagnostiske metoder og laboratorietechnik	Viden om cytologiske teknikker	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret observation Struktureret samtale	24		
		Viden om principper for og anvendelse af immunhisto- og -cytokemiske undersøgelser, inkl. immunfluorescens	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret observation Struktureret samtale	24		
3.2	Kan redegøre for øvrige metoder, der kan bidrage til diagnosticering	Vurdere egnethed og repræsentativitet af histologisk og cytologisk materiale	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret observation Struktureret samtale	24		
		Kan anvende immunhistokemiske paneler	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret observation Struktureret samtale		36	

		Viden om principper og indikationer for anvendelse af flowcytometri, elektronmikroskopi, cytogenetiske og molekylærbiologiske undersøgelser	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret observation Struktureret samtale	24		
4	Kan selvstændigt: - ud fra alle prøvetyper i de forskellige organsystemer diagnosticere: - de hyppigst forekommende sygdomme i de forskellige sygdomskategorier	Skal kunne foretage patoanatomisk diagnostik på: biopsier, curretage, skrab, spånresektater, resektater, ektomier, cytologisk materiale samt koagelmateriale Inflammatoriske sygdomme og reaktive forandringer, kongenitte lidelser, vækstforstyrrelser, ikke-neoplastiske og neoplastiske forandringer I uddannelsen skal indgå diagnosticering på så bredt et udvalg af organsystemer som muligt. Sammensætningen af organ typer vil være afhængig af hvilke subspecialer, der indgår i hoveduddannelsesforløbet, og hvilke organtyper der således er tilgængelige. Den uddannelsessøgende	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Audit af beskrivelser Kursusgodkendelse			48

		skal have stiftet kendskab til samtlige organtyper, der findes repræsenteret på de afdelinger, der indgår i uddannelsesforløbet. Link til kompetenceliste					
		Hud	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Audit af beskrivelser Kursusgodkendelse			48
		Mamma	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Audit af beskrivelser Kursusgodkendelse		36	
		Blod og knoglemarv	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Audit af beskrivelser Kursusgodkendelse			48
		Lymfatiske organer	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Audit af beskrivelser Kursusgodkendelse			48
		Knogler, led og bløddede	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Audit af beskrivelser Kursusgodkendelse			48

		Hjerte og kar	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Audit af beskrivelser Kursusgodkendelse			48
		Hoved og hals	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Audit af beskrivelser Kursusgodkendelse			48
		Nedre luftveje	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Audit af beskrivelser Kursusgodkendelse			48
		Serøse hinder	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Audit af beskrivelser Kursusgodkendelse			48
		Fordøjelseskanalen	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Audit af beskrivelser Kursusgodkendelse		36	
		Lever og galdeveje	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Audit af beskrivelser Kursusgodkendelse			48
		Galdeblære	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret samtale		36	

			Specialespecifikke kurser	Audit af beskrivelser			
				Kursusgodkendelse			
		Pancreas	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret samtale			48
			Specialespecifikke kurser	Audit af beskrivelser			
				Kursusgodkendelse			
		Endokrine organer	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret samtale			48
			Specialespecifikke kurser	Audit af beskrivelser			
				Kursusgodkendelse			
		Nyrer og urinveje	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret samtale			48
			Specialespecifikke kurser	Audit af beskrivelser			
				Kursusgodkendelse			
		Mandlige genitalier	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret samtale			48
			Specialespecifikke kurser	Audit af beskrivelser			
				Kursusgodkendelse			
		Kvindelige genitalier og graviditetsprodukter	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret samtale			48
			Specialespecifikke kurser	Audit af beskrivelser			
				Kursusgodkendelse			
		Centrale og perifere nervesystem	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret samtale			48
			Specialespecifikke kurser	Audit af beskrivelser			

				Kursusgodkendelse			
5	Kan udfærdige entydige svar	Udfærdige patologibesvarelser som opfylder gældende retningslinjer, og som for klinikerne er entydige	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret samtale Audit af beskrivelser	12		
6	Kan anvende retningslinjer for diagnosticering, kodning og databaseregistrering	I det daglige arbejde at anvende nationale og internationale retningslinjer for: • udredning og diagnostik • klassifikation og stadiinddeling • SNOMED kodning • Databaseregistrering	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret samtale Audit af beskrivelser	24		
7.1	Kan redegøre for principper for eksvisceration	Redegøre for udførelse af eksvisceration	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret observation Struktureret samtale	6		
7.2	Kan udføre kompliceret obduktion og udforme obduktionsrapport	Udføre en kompliceret voksenobduktion inkl. diagnosticering og afgivelse af svar	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret observation Struktureret samtale	12		
7.3	Kan supervisere udførelse af obduktion	Vejlede og supervisere yngre kollegers arbejde med obduktion	Undervisning af andre	Struktureret observation Struktureret samtale			48
8.1	Kan entydigt kommunikere indenfor og udenfor egen afdeling	Kommunikere med kolleger, klinikere og øvrige samarbejdspartnere, mundtligt og skriftligt, mhp. at opnå den optimale patientbehandling	Superviseret dagligt arbejde Generelle kurser	Struktureret observation 360 graders feedback Kursusgodkendelse	12		

8.2	Kan afholde konferencer	Fremlægge egne og andres præparater ved konferencer	Superviseret dagligt arbejde Generelle kurser	Struktureret observation 360 graders feedback Kursusgodkendelse		36	
8.3	Kan fungere som vejleder	Fungere som daglig klinisk vejleder for uddannelsessøgende på lavere niveau	Superviseret dagligt arbejde Generelle kurser	Struktureret observation 360 graders feedback Kursusgodkendelse	12		
		Fungere som hovedvejleder for uddannelsessøgende på lavere niveau	Superviseret dagligt arbejde Generelle kurser	Struktureret observation 360 graders feedback Kursusgodkendelse			48
9	Kan samarbejde indenfor og udenfor afdelingen	Etablere og udvikle samarbejdsrelationer til gavn for det diagnostiske arbejde	Superviseret dagligt arbejde Generelle kurser	Struktureret observation 360 graders feedback			48
		Vejlede klinikere med henblik på prøvetagning og opfølgning	Superviseret dagligt arbejde Generelle kurser	Kursusgodkendelse		36	
		Kan give konstruktiv feedback	Superviseret dagligt arbejde Generelle kurser	Struktureret observation 360 graders feedback	24		
10.1	Kan redegøre for sundheds-væsenets organisation og ressourcer	Kende til afdelingens organisation og tage medansvar for anvendelse af ressourcer i organisationen	Superviseret dagligt arbejde Generelle kurser	360 graders feedback Kursusgodkendelse			48

		Kende til patologiens relation til sundhedsvæsenets organisation, ressourcer og prioriteringer	Superviseret dagligt arbejde Generelle kurser	Struktureret samtale	24		
10.2	Kan udføre administrative opgaver	Tage del i kvalitetsudvikling og patientsikkerhedsarbejde	Superviseret dagligt arbejde Generelle kurser	360 graders feedback Kursusgodkendelse		36	
		Udføre en konkretledelsesmæssig/administrativ opgave	Superviseret dagligt arbejde Generelle kurser	Struktureret samtale		36	
11.1	Kan redegøre for sundheds-fremmende og forebyggende arbejde	Redegøre for patologens rolle ved forebyggende og sundhedsfremmende arbejde	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret samtale	12		
		Have viden om arbejdsskader og erhvervsbetingede lidelser	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret samtale	12		
		Have viden om principperne for screeningsundersøgelser	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret samtale	12		
11.2	Kan anvende viden om laboratoriemæssige risici	Sikre at der i laboratoriet arbejdes i henhold til afdelingens sikkerheds- og hygiejneinstruks	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret samtale	12		
12	Kan tage aktivt del i kontinuerlig læring, undervisning og vejledning samt udvikling og forskning	Opsøge og kritisk vurdere forskningsresultater inden for eget speciale	Superviseret dagligt arbejde Undervisning af andre	Struktureret samtale og/eller 360 graders feedback	12		

		Formulere en problemstilling for et forskningsprojekt med udgangspunkt i en aktuel praksis inden for eget speciale og påvise tilstedeværende og manglende viden	Superviseret dagligt arbejde Undervisning af andre	Struktureret samtale og/eller 360 graders feedback	18		
		Fortolke litteraturens resultater kritisk og anvende resultaterne til en kritisk vurdering af etableret praksis	Superviseret dagligt arbejde Undervisning af andre	Struktureret samtale og/eller 360 graders feedback			42
		Formidle resultatet af et videnskabeligt projekt skriftligt og mundtligt	Superviseret dagligt arbejde Undervisning af andre	Struktureret samtale og/eller 360 graders feedback			42
		Deltage i uddannelsen af kolleger og andet personale	Superviseret dagligt arbejde Undervisning af andre	Struktureret samtale og/eller 360 graders feedback			48
13.1	Kan redegøre for lovgivning vedr. patologers arbejde	Redegøre for love og andre forordninger, der gælder for patologers arbejde med obduktioner og øvrig diagnostik	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale 360 grades feedback	24		
13.2	Kan anvende medicinsk viden og færdigheder	Anvende medicinsk viden, færdigheder og professionelle holdninger i lægefaglig sammenhæng	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale 360 grades feedback	6		
13.3	Udviser samvittighedsfuldhed	Udvide omhu og samvittighedsfuldhed i det daglige arbejde, herunder være bevidst om sine egne begrænsninger	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale 360 grades feedback	6		

13.4	Kan arbejde efter givne rekommandationer	Følge rekommandationer inden for diagnostik inkl. rapportering til eksisterende databaser	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale 360 grades feedback	24		
------	--	---	---	---	----	--	--

3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder samt hvordan de anførte kompetencevurderingsmetoder skal anvendes på det enkelte ansættelsessted

I målbeskrivelsen www.sst.dk og www.dansktopatologi.dk er de anbefalede lærings- og kompetencevurderingsmetoder beskrevet. Nedenfor følger en uddybning af, hvordan de anbefalede metoder udmøntes lokalt på det enkelte ansættelsessted. Se også 4 Uddannelsesvejledning.

1. og 3. ansættelse: Patologisk Institut, Aalborg Universitetshospital

Læringsmetoder

Superviseret dagligt arbejde

Den praktiske uddannelse på patologiafdelingen bygger i høj grad på mesterlæreprincippet. En procedure ses først udført af en mere erfaren læge, derefter udfører uddannelseslægen proceduren under observation af en mere erfaren læge, og til sidst kan uddannelseslægen udføre proceduren selvstændigt.

Specialespecifikke kurser

I speciallægeuddannelsen er der en række obligatoriske emne- og organrelaterede kurser. Afdelingen tilstræber i så høj grad som muligt, at den søjlerotation, uddannelseslægen skal følge, har en tæt tidsmæssig sammenhæng mellem den praktiske uddannelse omkring det enkelte organ og det teoretiske kursus omhandlende samme. I forbindelse med kurserne er der obligatoriske forberedelsesopgaver, og uddannelseslægen har 1 rutinefri dag pr. kursus til forberedelse.

Generelle kurser

Se 3.3.

Undervisning af andre

Uddannelseslægen deltager løbende i sidemandsoplæring af yngre kolleger omkring obduktion, makroskopisk undersøgelse/udskæring, IT-løsninger mm.

Uddannelseslægen deltager løbende i den ugentlige formaliserede undervisning for alle læger.

Uddannelseslægen har mulighed for at deltage i/afholde anden undervisning omkring konkrete emner for andre personalegrupper, kolleger fra andre specialer inkl. afholdelse af multidisciplinære konferencer mm.

Uddannelseslægen har mulighed for at deltage i den systematiske undervisning af medicinstuderende inkl. organdemonstration i forbindelse med obduktioner.

Kompetencevurderingsmetoder

Kompetenceopnåelsen attesteres i uddannelseslægens Logbog (bagest i Målbeskrivelse 2012) og Kompetenceliste www.dansktopatologi.dk/doc/uddannelse/2012kompetenceliste.pdf.

Attestation af søjle-/organrelaterede kompetencer attesteres af søjlevejleder i samråd med organområdets øvrige speciallæger. Attestationen skal ske ud for hver rubrik i Kompetencelisten, således at delmål løbende dokumenteres.

Attestation af obduktionsrelaterede kompetencer attesteres i logbogen af afdelingens obduktionsansvarlige overlæge i samråd med de øvrige obduktionssupervisor.

Attestation af forskningstræningsprojektets godkendelse attesteres af forskningsvejleder i logbogen samt dokumentet Attestation af gennemført forskningstræning

www.sst.dk/Uddannelse%20og%20autorisation/Special%20og%20videreuddannelse/Laege/Forskningsstraeningsmodul.aspx.

Attestation af generelle kompetencer vedr. medicinsk ekspert og alle øvrige kompetencer attesteres i logbogen af hovedvejleder i samråd med afdelingens øvrige speciallæger.

Struktureret observation

Makroskopisk undersøgelse/udskæring samt håndtering af frysesnitsprocedure observeres løbende med passende mellemrum af søjlevejleder eller superviserende speciallæge i samråd med og efter aftale med uddannelseslægen. I starten af uddannelsesforløbet/søjleforløbet observeres tæt, mens observationen aftager i takt med stigende selvstændighed.

Den makroskopiske procedure ved obduktioner og hjerneobduktioner observeres løbende af supervisor eller den obduktionsansvarlige/hjerneobduktionsansvarlige overlæge i samråd med og efter aftale med uddannelseslægen.

I forbindelse med samtaler med søjlevejleder og hovedvejleder samles op på opnåede kompetencer.

Audit af beskrivelser

Makroskopiske og mikroskopiske beskrivelser inkl. kodning gennemgås løbende af den enkelte superviserende speciallæge og bedømmes i henhold til beskrevet lokal (PRI) og national (fx guidelines i regi af de forskellige DMCG'er) standard. Auditeringen sker i den grad, det er nødvendigt i henhold til kompetenceopnåelsen, dvs. i starten af uddannelsesforløbet/søjleforløbet tæt og aftager i takt med stigende selvstændighed.

I forbindelse med samtaler med søjlevejleder og hovedvejleder samles op på opnåede kompetencer.

Struktureret samtale

Som led i supervision med speciallæge over dobbelt- eller flerhovedmikroskop drøftes konkrete præparater systematisk i henhold til beskrevet lokal (PRI) og national (fx guidelines i regi af de forskellige DMCG'er) standard. I starten af uddannelsesforløbet/søjleforløbet er den strukturerede samtale omfattende, men i takt med stigende selvstændighed og kompetenceopnåelse bliver den mindre omfattende.

I forbindelse med samtaler med søjlevejleder og hovedvejleder samles op på opnåede kompetencer.

360 graders feedback

Der planlægges en 360 graders feedback i første og sidste del af hoveduddannelsen, dvs. i 1.-2. år og 4. år. Uddannelseslægen udvælger mindst 5 personer, som uddannelseslægen har en aktuel samarbejdsrelation med, fra følgende personalegrupper: speciallæger, yngre læge kolleger, bioanalytikere, sekretærer og andre (kapelassistenter, depotassistenter, rengøringspersonale mm). Afdelingens facilitator(-er) giver feedback til den uddannelsessøgende på basis af den genererede rapport, og sammen udfærdiger de en kort handleplan med tidsrammer for opsamling. Uddannelseslægen har ansvar for at informere søjlevejleder og/eller hovedvejleder om emner, der som led i den udarbejdede handleplan skal tænkes ind i uddannelsesforløbet.

Kursusgodkendelse

Efter hvert obligatorisk kursus i speciallægeuddannelsen sikrer delkursusleder, at kurset kan godkendes. Denne attesterer på uddannelseslægens kursusbevis, at kurset er godkendt jf. gældende retningslinjer. Godkendelse af den samlede kursusrække attesteres af hovedkursusleder.

2. ansættelse: Patologisk Institut, Regionshospitalet Viborg

Læringsmetoder

Superviseret dagligt arbejde

I dagligt arbejde bygges videre på uddannelseslægens tidligere opnåede færdigheder. Udsikring og mikroskopi foretages i henhold til afdelingens procedurer, som er beskrevet i e-Dok, og efter aftale med de ansvarlige overlæger. Vanskelige og komplicerede præparater drøftes med ansvarlig læge eller udsikres under supervision.

Præparaterne gennemgås med overlæge og beskrives selvstændigt af den uddannelsessøgende, hvorefter svaret gennemses og godkendes af overlæge/speciallæge, inden svaret frigives.

Selvstændigt arbejde foretages i stigende omfang, og det kan aftales, at visse præparater behandles og godkendes af den uddannelsessøgende alene, når det vurderes, at der er opnået selvstændig kompetence. Det forventes derudover, at den uddannelsessøgende selv viser initiativ i forhold til selvstudium, fokus på opnåelse af færdigheder og feedback i forhold til udvælgelse af relevante præparater i forhold til den enkeltes faglige udvikling.

Specialespecifikke kurser

I forbindelse med disse kurser er der obligatoriske forberedelsesopgaver, og i fornødent omfang gives der mulighed for forberedelse i arbejdstiden.

Generelle kurser

Se 3.3.

Undervisning af andre

Der er mulighed for at deltage i undervisning af flere personalegrupper, herunder andre læger både internt i afdelingen i henhold til den uddannelsessøgendes specielle interesser og overfor andre specialer ved f.eks. multidisciplinære konferencer, på obduktionsstuen m.m. Desuden kan der gives oplæg til og vejledning af bioanalytikerstuderende. På obduktionsstuen er der jævnligt undervisning for sygeplejestuderende, SOSU-assistenter og militært personale.

Kompetencevurderingsmetoder

Kompetenceopnåelsen attesteres i uddannelseslægens Logbog (bagest i Målbeskrivelse 2012) og Kompetenceliste www.dansktopatologi.dk/doc/uddannelse/2012kompetenceliste.pdf.

Attestation af søjle-/organrelaterede kompetencer attesteres af den speciallæge, der er ansvarlig på søjlen eller af uddannelsesansvarlig overlæge. Attestationen skal ske ud for hver rubrik i Kompetencelisten, således at delmål løbende dokumenteres.

Attestation af obduktionsrelaterede kompetencer attesteres i logbogen af den uddannelsesansvarlige overlæge i samråd med de øvrige obduktionssupervisorer.

Attestation af generelle kompetencer vedr. medicinsk ekspert og alle øvrige kompetencer attesteres i logbogen af den uddannelsesansvarlige overlæge i samråd med afdelingens øvrige speciallæger.

Struktureret observation

Makroskopisk undersøgelse/udsikring samt håndtering af frysesnitsprocedure observeres løbende med passende mellemrum af søjleoverlæge eller superviserende speciallæge i samråd med og

efter aftale med uddannelseslægen. I starten af uddannelsesforløbet/søjleforløbet observeres tæt, mens observationen aftager i takt med stigende selvstændighed.

Den makroskopiske procedure ved obduktioner observeres løbende af supervisor eller den uddannelsesansvarlige overlæge i samråd med og efter aftale med uddannelseslægen.

I forbindelse med samtaler med hovedvejleder eller den uddannelsesansvarlige overlæge samles op på opnåede kompetencer.

Audit af beskrivelser

Makroskopiske og mikroskopiske beskrivelser inkl. kodning gennemgås løbende af den enkelte superviserende speciallæge og bedømmes i henhold til beskrevet lokal (e-Dok) og national (fx guidelines i regi af de forskellige DMCG'er) standard. Auditeringen sker i den grad, det er nødvendigt i henhold til kompetenceopnåelsen, dvs. i starten af uddannelsesforløbet/søjleforløbet tæt og aftager i takt med stigende selvstændighed.

I forbindelse med samtaler med den hovedvejleder eller den uddannelsesansvarlige overlæge samles op på opnåede kompetencer.

Struktureret samtale

Ved starten af ophold på den enkelte søjle drøftes med den ansvarlige overlæge, hvilke præparater, der er velkendte for den uddannelsessøgende, hvor der muligvis allerede er opnået kompetence, og hvad der specielt skal fokuseres på, at denne opnår i sit ophold under hensyntagen til den type præparater, som instituttet modtager og behandler.

Som led i supervision med speciallæge over dobbeltmikroskop eller PC-skærm koblet på mikroskop drøftes konkrete præparater systematisk i henhold til beskrevet lokal (e-Dok) og national (fx guidelines i regi af de forskellige DMCG'er) standard. I starten af uddannelsesforløbet/søjleforløbet er den strukturerede samtale omfattende, men i takt med stigende selvstændighed og kompetenceopnåelse bliver den mindre omfattende.

I forbindelse med samtaler med hovedvejleder eller den uddannelsesansvarlige overlæge samles op på opnåede kompetencer.

360 graders feedback

Ved vurdering af kompetencer, hvor målbeskrivelsen bl.a. anbefaler 360 graders feedback som kompetencevurderingsmetode, anvendes for tiden de øvrige anbefalede kompetencevurderingsmetoder.

Kursusgodkendelse

Efter hvert obligatorisk kursus i speciallægeuddannelsen sikrer delkursusleder, at kurset kan godkendes. Denne attesterer på uddannelseslægens kursusbevis, at kurset er godkendt jf. gældende retningslinjer. Godkendelse af den samlede kursusrække attesteres af hovedkursusleder.

3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning

Specialespecifikke kurser

Disse er nationale og overordnet beskrevet i målbeskrivelsen. De er placeret i de første 3 år af hoveduddannelsen. De organiseres via Dansk Patologi Selskab www.dansktopatologi.dk. De enkelte kurser og kursusplan for hvert år er detaljeret beskrevet på

<http://www.dansktopatologi.dk/?pid=103>.

For yderligere information henvises til det regionale videreuddannelsessekretariats [hjemmeside](#) og Sundhedsstyrelsens [hjemmeside](#).

Generelle kurser

De generelle kurser er overordnet beskrevet i målbeskrivelsen.

SOL 1 og 3 udmøntes og planlægges regionalt, se www.videreuddannelsen-nord.dk, og SOL 2 udmøntes og planlægges af Sundhedsstyrelsen, se www.sst.dk.

SOL 1 skal gennemføres i første del af hoveduddannelsen og SOL 2 og 3 i sidste del af hoveduddannelsen.

Uddannelseslægen skal selv holde sig orienteret om tilmeldingsprocedurer og tilmeldingsfrister mm.

Forskningstræning

Forskningstræningen i Videreuddannelsesregion Nord er beskrevet på www.videreuddannelsen-nord.dk. Aftalen om forskningstræningsprojektet (bestående af Projektaftale og Projektbeskrivelse) skal være godkendt af den postgraduate kliniske lektor senest 18 mdr. inde i hoveduddannelsen og være afsluttet med en skriftlig rapport og mundtlig præsentation godkendt af forskningsvejlederen senest 6 mdr. inden speciallægeanerkendelse.

Hoveduddannelseslæger, der har opnået en akademisk grad, kan søge om dispensation for forskningstræningsprojektet.

4. Uddannelsesvejledning

1. og 3. ansættelse: Patologisk Institut, Aalborg Universitetshospital

Organisering af den lægelige videreuddannelse samt supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Afdelingen har 1 uddannelsesansvarlig overlæge og 2 uddannelseskoordinerende yngre læger. Alle uddannelseslæger tildeles en hovedvejleder, som enten er en speciallæge eller en uddannelseslæge på højere niveau, og for hvert subspecialeforløb også en søjlevejleder, som er en speciallæge med funktion indenfor det pågældende subspeciale.

Alle afdelingens speciallæger fungerer som daglige kliniske vejledere. Afdelingens uddannelseslæger fungerer også som daglige kliniske vejledere på udvalgte områder og efter kompetence og erfaring.

Attestation af opnåede kompetencer sker efter konkret aftalte retningslinjer af enten hovedvejleder, funktionsansvarlig (fx forskningsansvarlig eller obduktionsansvarlig) overlæge eller overlæge med subspecialeansvar (søjlevejleder).

Afdelingen har en uddannelsesfokuseret arbejdstilrettelæggelse.

Rammer for uddannelsesvejledning og udarbejdelse af uddannelsesplan

Uddannelseslægen har i vid udstrækning ansvar for egen læring og udarbejder i samarbejde med sin hovedvejleder en skriftlig uddannelsesplan for det pågældende forløb (år 1- 2 hhv. år 4). Denne skal foreligge senest 4 uger inde i pågældende uddannelseselement. Skabelonen

[www.aalborguh.rn.dk/For-Sundhedsfaglige/Uddannelse-kurser-og-kompetenceudvikling/Laegers-Uddannelsesforum-\(LUF\)/Vejledning-af-uddannelseslaeger](http://www.aalborguh.rn.dk/For-Sundhedsfaglige/Uddannelse-kurser-og-kompetenceudvikling/Laegers-Uddannelsesforum-(LUF)/Vejledning-af-uddannelseslaeger) skal anvendes. Den justeres/evalueres

løbende ved samtaler mellem uddannelseslægen og hovedvejleder. Større justeringer/evalueringer skal dokumenteres skriftligt, mens mindre justeringer kan aftales mundtligt jf.

Sundhedsstyrelsens Vejledning om kompetencevurdering i den lægelige videreuddannelse

www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=121159. Skabelonerne [www.aalborguh.rn.dk/For-Sundhedsfaglige/Uddannelse-kurser-og-kompetenceudvikling/Laegers-Uddannelsesforum-\(LUF\)/Vejledning-af-uddannelseslaeger](http://www.aalborguh.rn.dk/For-Sundhedsfaglige/Uddannelse-kurser-og-kompetenceudvikling/Laegers-Uddannelsesforum-(LUF)/Vejledning-af-uddannelseslaeger) til Justeringssamtale og Slutsamtale skal anvendes.

Uddannelseslægen har ansvar for, at den uddannelsesansvarlige overlæge er orienteret om uddannelsesplanen og kontraskriver denne.

Uddannelseslægen udarbejder for hvert subspecialeforløb (søjleforløb) tillige en søjleuddannelsesplan i samarbejde med søjlevejleder. Denne skal foreligge senest 14 dage inde i søjleforløbet. Skabelon og vejledning hertil findes på k/LÆGER/UKYL/Uddannelsesplaner. Uddannelseslægen har ansvar for, at subspeciallets speciallæger og den uddannelsesansvarlige overlæge, som har det endelige ansvar for godkendelsen af uddannelsesplaner, er orienteret om denne. Søjleuddannelsesplanen justeres løbende som beskrevet ovenfor.

2. ansættelse: Patologisk Institut, Regionshospitalet Viborg

Organisering af den lægelige videreuddannelse samt supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Afdelingen har 1 uddannelsesansvarlig overlæge.

Alle uddannelseslæger tildeles en hovedvejleder, som enten er en speciallæge eller en uddannelseslæge på højere niveau. Alle afdelingens speciallæger fungerer som daglige kliniske vejledere.

Afdelingens uddannelseslæger kan også fungere som daglige kliniske vejledere på udvalgte områder efter kompetence og erfaring (obduktion makroskopisk vurdering mv.).

Attestation af opnåede kompetencer sker af enten uddannelsesansvarlig overlæge, hovedvejleder eller relevant søjleoverlæge.

Afdelingen har en uddannelsesfokuseret arbejdstilrettelæggelse med fokus på erhvervelse af de til ansættelsen relaterede kompetencer og vedligeholdelse af allerede opnåede ditto samt en øgning af hastighed. Herudover deltager hoveduddannelseslægen i den daglige rutine efter kompetence og forbereder sig på senere kompetenceniveauer alt efter materialeudbud.

Rammer for uddannelsesvejledning og udarbejdelse af uddannelsesplan

Uddannelseslægen har i vid udstrækning ansvar for egen læring, og der udarbejdes i samarbejde med hovedvejlederen en skriftlig uddannelsesplan for det 3. år af uddannelsen. Indholdet justeres efter allerede opnåede kompetencer. Herudover justeres/evalueres planen løbende ved samtaler mellem uddannelseslægen og hovedvejleder/søjleoverlægerne, ved hvert søjleskift/skift af subspeciale. Større justeringer/evalueringer skal dokumenteres skriftligt, mens mindre justeringer kan aftales mundtligt jf. [Sundhedsstyrelsens vejledning om kompetencevurdering i den lægelige videreuddannelse](#).

Uddannelseslægen informerer selv de respektive søjleoverlæger om uddannelsesplanen og hvilke områder, der skal sættes fokus på. Den primære plan skal foreligge senest 4 uger efter ansættelsen. Kopi af uddannelsesplanerne opbevares af uddannelsesansvarlige overlæge, som kontrasterer disse.

5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse

Det fremgår af Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1706 af 20.12.2006 om de regionale råd for lægers videreuddannelse¹, at de regionale råd for lægers videreuddannelse skal sikre høj kvalitet i den lægelige videreuddannelse (kap. 1, § 2). Til løsning af denne opgave har Rådet flere redskaber, nemlig brugertilfredshed via yngre lægers evaluering af afdelingerne på evaluer.dk og inspektor-rapporter for alle afdelinger.

Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse i Videreuddannelsesregion Nord² (DRRLV) vil løbende følge disse evalueringer, ligesom det forventes, at de diskuteres i de regionale specialespecifikke uddannelsesudvalg³, hvor specialets postgraduate kliniske lektor (PKL) er formand⁴.

5.1 Evaluer.dk

Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse offentliggør yngre lægers evalueringer af uddannelsesstederne elektronisk via system på evaluer.dk.

Den enkelte uddannelsessøgende læge skal ved afslutning af hvert delforløb evaluere sit ophold, både hvad angår uddannelsesprogram, herunder uddannelsesplan samt uddannelsesstedet og dets læringsrammer. Evalueringen foregår via evaluer.dk, hvortil den yngre læge modtager log-in via mail fra Videreuddannelsessekretariatet. Alle de uddannelsessøgende lægers evalueringer af uddannelsesstederne kan følges via hjemmesiden www.evaluer.dk.

Den enkelte læges evaluering er anonym og dermed ikke offentligt tilgængelig. Derimod offentliggøres et gennemsnit for alle evalueringer på den uddannelsesgivende afdeling.

Uddannelsesansvarlige overlæger har adgang til at se enkeltevalueringer og prosatekst om uddannelsesstedet. For afdelingen er denne prosatekst oftest den mest givende og udviklende del af evalueringerne, mens pointevalueringerne mere tjener til sammenligning på tværs af afdelinger, specialer og hospitaler. Afdelingerne vil løbende anvende disse evalueringer i arbejdet på at forbedre den lægelige videreuddannelse.

5.2 Inspektorrapporter

Sundhedsstyrelsen⁵ står for inspektorordningen og udsender inspektorer til alle uddannelsesgivende afdelinger ca. hvert 4. år, samt udsender rapporter fra inspektorernes besøg. Det fremgår af Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1706 af 20.12.2006 om de regionale råd for lægers videreuddannelse (kap. 2, § 7), at DRRLV løbende skal vurdere den enkelte afdelings egnethed som uddannelsessted på baggrund af inspektorrapporterne. Ordningen er et væsentligt element i kvalitetsopfølgningen af den lægelige videreuddannelse på de enkelte hospitaler og afdelinger. Inspek-

¹ www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=11069

² www.videreuddannelsen-nord.dk/det+regionale+r%c3%a5d

³ www.videreuddannelsen-nord.dk/pkl/uddannelsesudvalg

⁴ www.videreuddannelsen-nord.dk/pkl/funktionsbeskrivelse

⁵ www.sst.dk/Uddannelse%20og%20autorisation/Inspektorordning.aspx

torrapporterne fremlægges løbende på møder i DRRLV, som via den Postgraduate Kliniske Lektor i de enkelte specialer følger op på inspektorrapporternes konklusioner og anbefalinger i samarbejde med ledelserne på afdelingerne og de uddannelsesansvarlige læger.

5.3 Regionale specialespecifikke uddannelsesudvalg⁶

Uddannelsesudvalgene for de enkelte specialer har til formål at drøfte spørgsmål om specialets videreuddannelse på samtlige uddannelsessteder i Videreuddannelsesregionen, herunder at bidrage til sikring af en ensartet høj kvalitet i den lægelige videreuddannelse på alle uddannelsessteder for specialet. Uddannelsesudvalgene bør derfor løbende drøfte de enkelte afdelingers evalueringer og inspektorrapporter og følge op på disse via PKL i specialet, som også informerer DRRLV.

⁶ www.videreuddannelsen-nord.dk/pkl/uddannelsesudvalg

6. Nyttige kontakter

Uddannelsesansvarlige overlæger i Videreuddannelsesregion Nord

Der henvises til hjemmesiden for det enkelte ansættelsessted

Postgraduat klinisk lektor for patologisk anatomi og cytologi

Oversigt findes på [hjemmesiden](#) for Center for Medicinsk Uddannelse

Dansk Patologi Selskab

www.dansktopatologi.dk

Sundhedsstyrelsen

www.sst.dk

[Den lægelige videreuddannelse](#)

Regionale sekretariater for lægelig videreuddannelse

Videreuddannelsesregion Nord: www.videreuddannelsen-nord.dk

Videreuddannelsesregion Syd: www.videreuddannelsen-syd.dk

Videreuddannelsesregion Øst: www.laegeuddannelsen.dk

Andre

Lægeforeningens karriererådgivning ([Karrierecoaching](#))